

ST. OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 15.

82. ÅRGANG
22. AUGUST

1970

MARDØLA CAMPING

(Side 234)

Vår verden sett fra Kruttårnet

(SIDE 236)

UNGE NORSKE KATOLIKKER OG HELDER CAMARA

(SIDE 236)

MARDØLA CAMPING

Demonstrasjonene på fjellet ved Mardøla mot kraftutbyggingen der oppe, grunner seg egentlig på en fin ting: trangen til å verne landets natur i en moderne tid hvor maskiner, kjemikalier, røk og søppel setter skitne fingre på Mor Norge. Naturvern, miljøvern og kamp mot forurensninger er slagord som de fleste av oss innser er nødvendige. Det har dessuten vært gledelig å se at en del unge, blant annet jazzinteresserte fra festivalen i Molde, sluttet seg til den lille gruppen og fortsatte å feriere i telteleiren som gikk på tvers av den utstukne anleggsvei. At aksjonen fikk et overdimensjonert preg av forslukne middagsaviser og kanskje av politiske grunner, er en annen sak. Da fem ganger så mange Raumafolk forlangte at leiren skulle flyttes — noe demonstrantene klokt sa ja til — fikk man hele episoden i et nytt lys, også her på berget er det en *silent majority* som av og til rører på seg.

Men nok om det. Det er etter undertegnades mening i dette tilfelle liten grunn til å snakke for gravalvorlig om det betenkelige i å bruke utenom-parlamentariske metoder for å protestere og om myndighetenes avgjørelser og verdighet. Det er tross alt helt andre og mer brutale hendelser i utlandet som slike advarsler er tiltenkt. Det var like liten grunn til å rope på det stakkars politi der oppe.

Samfunnet har utviklet seg dit hen at mange avgjørelser treffes på ekspertplan, såvidt jeg kan forstå. Og det er antagelig nødvendig, så lenge de politiske myndigheter beholder kontrollen over hendelsene. Men dette gir jo liten anledning for den enkelte borger til å få sagt sin mening, det fører til politisk likegyldighet blant annet.

Man har likevel ikke stort å si, heter det. Her er det imidlertid en sak hvor meningmann, først og fremst yngre mennesker, bryter ut av dette og sterkt og tydelig fremholder at man må foreta en ny avveining i fremtiden mellom kraftinteresser og naturverninteresser. Det ville være dumt ikke å lytte til det de har på hjertet.

På den annen side ødelegger muligens aksjonens medlemmer for seg selv ved å bringe ikkevoldsbegrepet for sterkt inn i bildet. Selv om vi setter stor pris på at det ikke kastes med sten oppe på vidda, er aksjonen knapt noen *prøve*. Det er ingen generalprøve for ikkevoldstilhengere i vårt land om det lykkes å trosse et par trauste lensmenn. (Som forøvrig inntil skrivende stund klokkeligen hadde holdt seg nede i bygda og syslet med andre ting. Sikkert til forargelse for noen av demonstrantene som hadde trodd de skulle bli båret vekk med surrende TV-kameraer rundt seg.) Forestillingen om en virkelig ikkevoldskamp oppildner kanskje enkelte romantiske unge, men de fleste vil klare å skjelle mellom ikkevoldsalternativets barske virkelighet i dagens verden og et fjell-eventyr i Mardøla Camping. Ikkevoldstanken er mer enn viktig i 1970, kanskje er den ett av de få håp vi kan øyne i en brutal og grisk tid. Men nettopp derfor må vi beskytte dette håpet så godt som det lar seg gjøre. Det må ikke brukes til lek, og det må frem for alt aldri bli utnyttet i forskjellige øyemed, om aldri så gode.

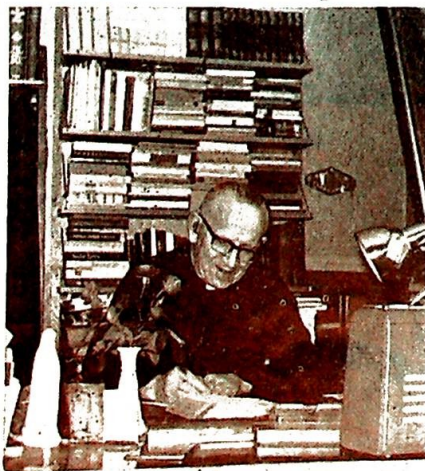
For bare det at ikkevold er nevnt såpass tydelig får en til å undres: hvem manipulerer hvem i denne saken? Dagbladet har berettet at magister i filosofi, Sigmund Kvaløy var en av lederne for aksjonen. Han skal ha hentet

PATER G. van BECKHOVEN

Pater Gerard van Beckhoven S. M. avgikk ved døden den 24. juli i Fredrikstad. Det var hjertet som sviktet.

Den hollandske pater kom sent til Norge — først for 10 år siden — etter en lang og betydelig innsats innen den hollandske Maristprovins. Han ble ordinert til prest i Differt i Belgia i 1930 og kunne således i februar i år feire sitt 40-årige prestejubileum. Lengje underviste han i gresk og latin, noe som gjorde ham istand til å påta seg stillingen som latinlærer ved den høyere skole i Fredrikstad, hvor han bragte sine elever trygt til eksamen artium. Han var forstander for Maristenes Ordenshus i Huist (Holland), misjonsprokurator for sin provins og deretter provinsialforstander. Til Norge kom han som en syk, men i høy grad åndsfrisk mann, — først til Bergen hvor han var rektor for Franciskussøstrene. Vinteren 63—64 påtok han seg, på biskopens an-

modning, det enkle verv som kapellan ved St. Olavs menighet i Oslo, hvor han vant alles hjerter ved sin utrettelige besøksevirkosomhet hos syke og eldre. Fra våren 1964 til sin død virket pateren som

rektor for St. Josephssøstrene i Fredrikstad. Også her var han en hjelp og støtte for syke og gamle i menigheten. Særlig interesserte han seg for våre søstre, for hvem han den hele tid utga bladet «Kirkens Røst» for å bringe Kirkens fornøyelse etter Vatikankonsilet til våre søstres kjennskap — på norsk — som han lærte å beherske fullstendig i løpet av få år.

Begravelsen fant sted 29. juli fra St. Birgitta Kirke i Fredrikstad. Blant tilreisende fra utlandet var hans søster, den tidligere og den nåværende Provinsialforstander og en representant fra den søsterkommunitet som pater van Beckhoven hadde grunnlagt i Holland, som særlig tar seg av presteseminarer. Nitten av bispedømmets prester viste sin avholdte kollega den siste ære. Rekviem-messen ble sunget i en fullsatt kirke av biskop Gran med Maristenes forstander, pater Ivens som diakon og pastor G. Vranken, Fredrikstads sogneprest, som subdiakon og predikant. Jordfestelsen fant sted på den katolske gravlund, forrettet av pater A. Ivens, S. M.

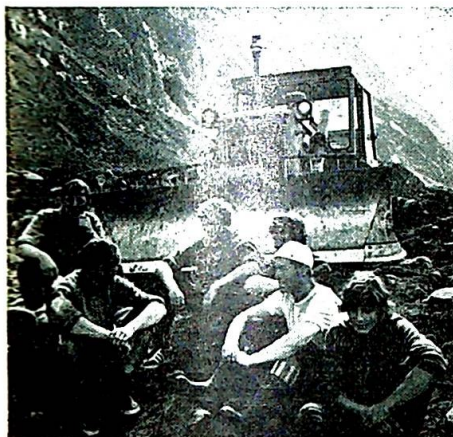
Pater G. van Beckhoven hvile i fred!

sin inspirasjon fra Gandhis tanker, avisen kaller ham «en Gandhi på fjellet». Uten et øyeblikk å antyde at magisteren selv er manipulert eller manipulerer andre, vil vi driste oss til å foreslå at han ved avslutningen av en ellers nyttig og til dels vellykket demonstrasjon burde minne sine tropper om at de ikke utkjempet slag mot hverken diktatorer eller griske kapitalinteresser. De har ikke våget stort, og de har ikke satset så voldsomt mye. Men de har vært med på en konkret meningsytring mot dagens ekspertstyre og teknologi.

Og for dette burde de ha medaljer etter min mening — skjønt de unge på Mardøla neppe har sans for slikt dingeldangel.

Å. R.

EVIANRAPPORT

Generalforsamlingen i Det lutherske verdensforbund som ble holdt i Evian i Frankrike i sommer, viste, etter hva bladet Vår Kirke skriver, «økumenisk engasjement og ansvar for den tredje verden». Dessuten opplevet man, mener bladet, «en historisk omfavelse» mellom lutheranere og katolikker: «En fremstående kardinal stod frem og innrømmet at den katolske kirke ikke hadde verdsatt Luther etter fortjeneste. Lutheranerne gav uttrykk for sin positive holdning til dialog med katolikkene.

(På side 242 i dette nummer av ST. OLAV tillater vi oss å gjengi Enok Adnøys vurdering av Evian-forhandlingene fra VÅR KIRKE.)

Etter hva «St. Olav» får opplyst er pater Arno Gerritsma valgt til ny superior for fransiskanerne i Norge. Det er for tiden medlemmer av ordenen i arbeide i Bergen, Kristiansand og Oslo.

*

En ung norsk konvertitt, Per Bjørn Halvorsen vies til prest av biskop Gran den 30. august i St. Dominikus kirke i Oslo. Den nye dominikanerpater har i flere år studert i Frankrike.

*

Dr. Eugene Blake, generalsekretær i Kirkenes Verdensråd har i et brev gitt uttrykk for at de planlagte britiske våpensalg til Sør-Afrika «ikke kan aksepteres av kristne». Et slikt salg vil skape tvil om den britiske regjeringes ærlige hensikter når det gjelder frigjøringen av alle undertrykte fokeslag i Afrika, heter det.

*

Pressemeldinger om at Vatikanet har veldige, skjulte rikdommer på bankkonti og verdipapirer blir betegnet som «fantastiske overdrivelser» av L' Osservatore Romano. I en artikkel har det vært påstått at Vatikanet får over en formue på mellom 3 500 og 5 000 millioner pund. «Vatikanets kapital, i dette er medregnet verdier og investeringer både i Italia og i utlandet, når ikke engang opp i en tiendepart av dette beløp», blir det sagt i Osservatore.

«UPSTAIRS»?

Mannen som har ledet Vatikanets pressetjeneste de siste ti år, mgr. Fausto Vaillanc er øyensynlig — for å bruke et amerikansk uttrykk — kicked upstairs. Paven har utnevnt ham til hjelpebiskop i Siena, og en etterfølger står klar. Om dette vil fornye pressetjenestens virksomhet er imidlertid foreløpig usikkert.

Mgr. Vaillanc, alltid travel og nesten ilter i sin form, måtte døyve en god del kritikk i de årene han hersket på Stampaen, pressekontoret nedenfor Petersplassen. Det kan sies til hans forsvar at han hadde liten erfaring i moderne presse da han fikk stillingen som Vatikanets talsmann, redaktørtiden i Osservatore kan knapt regnes som noe slikt. Han måtte også styre kontoret under Konsilet og i en hektisk etterkonsiliær tid, ved siste Bispesynode var over 400 journalister fra hele verden akkreditert hos ham. Man kan bli ilter av mindre. På den annen side hadde han kanskje en feil grunninnstilling til sin oppgave som har skadet hele pressetjenesten i disse årene: han oppfattet seg som en vokter av nyhetene, ikke som en formidler. Man hadde inntrykk av at han anså journalister som farlige for Kirken — og det er neppe noe godt utgangspunkt.

Hans etterfølger, hvis navn man noterer i stillhet: stedfortredende sjefredaktør i Osservatore, herr Federico Alessandrini, Hans utnevnelse betegnes som «foreløpig».

RED.

Erkebiskop Helder Camara intervjujes av en radioreporter i Paris under en av sine Europa-reiser.

UNKF STØTTER HELDER CAMARAS KANDIDATUR

Unge norske katolikkers forbund har i et brev til Nobelprisstiftelsen uforbeholdent gitt til kjenne sin støtte til forslaget om å gi årets Fredspris til Helder Camara. Det heter bl. a. i dette brevet:

«For oss er Camara først og fremst mannen som har bevart en urokkelig tro på mennesket, til tross for alt det negative han selv har vært vitne til. Samtidig går han energisk inn for rettferdighet i sitt hjemland og i verden forøvrig, med et engasjement og en iver, som kun kan tolkes som et bevis på hans absolutte ærlighet og hederlighet.

Denne skikkelsen gjør oss, unge, nesten litt skamfulle, idet han utviser et pågangsmot som vi trodde bare ungdommen var i stand til. For mange av oss er han blitt et ideal: en sterk personlighet, som ikke bare har sunne oppfatninger, men som også våger å forkynne dem, som er villig til å lide for

dem, ja som muligens en gang dør for dem, i en verden preget av uakseptabel — og eksplosiv urettferdighet.

Vi mener at alle de mennesker, og særlig de yngre, som ennå tror på muligheten av fred, rettferdighet og medmenneskelighet på vår klode, ville bli styrket i sitt håp ved at Helder Camara ble tildelt Nobel-fredsprisen.

Slikt ville ikke bare være en slags seier for alle fredsmindede og ansvarsbevisste mennesker. Det ville samtidig være et arbeidsprogram, en utfordring til dem, for Camaras budskap er ingen lett oppgave. Men freden kan nå engang ikke være lettkjøpt.»

RETRETT I SEPTEMBER?

Menigheten i Fredrikstad skal ha retrett på Mariaholm helgen 12. og 13. september, forteller menighetsrådets formann Yngvar Carelius. Han sier videre: — Det ville glede oss meget om katolikker fra andre menigheter kom sammen med oss disse dagene.

Man møtes lørdag kl. 17 på Mariaholm, avslutning søndag kl. 16. På programmet står tre innledninger ved sogneprest Vranken, aftenbønn og sakramental velsignelse og messe. Pris for mat og losji (alle bes ta med matpakke til aftens lørdag) er kr. 20,—. Bindende inntegning med betaling til giro 60280 — den katolske sogneprest, Fredrikstad, snarest.

Jens Bjørneboes siste roman, «Krutttårnet» (Gyldendal), er en relativt frittstående fortsettelse av «Frihetens øyeblikk», den beretning som vel for alvor gjorde det klart at man med Bjørneboe sto overfor en betydelig og ikke så lite sjokkerende forfatter, i full og eksplosiv utfoldelse. «Krutttårnet» skuffer da heller ikke de forventninger navnet måtte vekke, selv om man denne gangen møter en fortelling som flyter jevnere og roligere enn den langt mer kaotiske forgjenger «Frihetens øyeblikk». For også «Krutttårnet» er sterk og sjokkerende lesning, som føyer nye redsler og uhyggelige detaljer til den sadismens historie som Bjørneboe åpenbart har satt seg som mål å fremstille.

Fiksjonsrammen i Krutttårnet er lett forandret i forhold til det foregående verk. I stedet for den noe usannsynlige rettstjenesten i «Frihetens øyeblikk» har fortelleren i «Krutttårnet» fått en mer presis, men samtidig nok så lite beslagleggende funksjon som «renholdsmann» og observatør ved en sinnsykeanstalt. Denne anstalten, som bærer navn etter stedets eldste bygning, la Poudrière, Krutttårnet, er beliggende i Frankrike, i det naturskjønne Alsace, og samler pasienter både fra øst og vest, sinnsyke tilfelle av kommunistiske såvel som av kapitalistisk opprinnelse. Fellesskapet har de i galskapen, og i den omstendighet at det er penger og innflytelse som har bragt dem i psykiatrisk pleie i stedet for i den kasjott dit deres kriminelle gjerninger egentlig burde ha sendt dem.

I utkanten av denne eksklusive uhygge, som administreres med barskt hjertelag og en særdeles uanstendig replikk av den franske doktor Félévre, har fortelleren tilhold i gartnerens bolig. «Krutttårnet» handler imidlertid i liten grad om de observasjoner fortelleren gjør seg i sitt såkalte renholdsarbeide, livet på anstalten utfolder seg nærmest i marginen av en beretning som samler seg om to lange foredrag. Det første er det fortelleren selv som holder, det fremstiller heksebrenningens historie, det andre holdes av en pasient og dreier seg om bøddeles yrke gjennom tidene. Begge foredrag fremføres for pasientene på la Poudrière, mens fortellingen som rammer foredragene inn, fungerer som kontrast snarere enn som supplement til utmalingen av all denne gru, idet vi her innvies i tilværelsen i det hvitkalkede gartnerhus, der fortelleren holder til i fred med seg selv og omgivelsene, i stille avnyttelse av sitt

VERDEN SETT FRA KRUTTÅRNET

AV ANNE-LISA AMADOU

brød og sin vin i den alsaciske sommernatt.

Det er uten videre klart at Bjørneboes sentrale ærend med sin bok er å konfrontere leseren med verdens gruoppvekkende galskap, å tydeliggjøre, gjennom omhyggelig fremlagte kjensgjerninger, den oppfinnsomhet i

Jens Bjørneboe.

sadisme og torturmetoder som vår vestlige kultur (og i særlig grad, påpeker Bjørneboe, den kristne kirke) kan henviser til. Hva intet menneske etter Freud og etter Hitlertidens jødeforfølgelser kan unnlate å ane om menneskenaturens uhyggelige muligheter, men som de fleste av oss vel allikevel ikke tar med inn i vår gjengse anskuelse av omgivelsene, blir i *Kruttårnet* foldet ut og gitt en dokumentarisk bakgrunn. Med rolig og presis detaljskarphet geleider Bjørneboe sin leser fra den ene redselsopplevelse til den annen.

Parallelt med denne lite lystelige vandring gjennom sadismens historie følger man så fortelleren i hans egne fredelig sysler i gartnerhuset på la Poudrière. Som puritansk nordboer kan man vanskelig unngå å gjenkjenne sin egen drøm i Bjørneboes bilde av et hvitkalket hus i solen, med jordgulv inne og vinhave ute, med brød og ost og landvin i tolitersflaske på stebordet. I Bjørneboes drøm inngår dessuten til overmål en rislende ørretbekk gjennom haven, og når nat-

ten faller på, materialiserer landskapet seg i en ung og deilig kvinne som kommer og deler den aldrende fortellers leie. Bjørneboes utrettelige vandring gjennom sadismens annaler akkompagneres med andre ord av en lyrisk hengivelse til naturen og sanselivets gleder, i *Kruttårnet* finner man i bokstavelig forstand vanviddets verden og Edens have beliggende side ved side.

Man gjenkjenner sin egen drøm i Bjørneboes bilde av det hvitkalkede hus i vinhaven, men samtidig har man inntrykk av at det bak Bjørneboes skildring ligger ikke bare en lengsel etter en mere primitiv og naturhengitt livsform, men også en trang til en slags uskyldiggjørelse av sanselivet, nær beslektet med en André Gides romantiske sensualisme. «Hun er slik som menneskene var før syndefallet», sier fortelleren om sin venninne, og det er nettopp hinsides syndefallet Bjørneboe søker å plasere også seg selv. Alt fortelleren tar og rører ved er rent og ekte, livet kommer til ham i en skikkelse som ikke bærer det minste preg av den vanviddets og forendrelsens verden som utfolder seg på den andre siden av havegjerdet. Karakteristisk er bokens innledende beskrivelse av fortelleren og doktor Lefèvre som pinsedags morgen under seg en privat liten himmelfart på en dose LSD. Det er hverken undergangsstemning eller selvoppgivelse som preger de to, den dødsens farlige gift røres morgenopplagt ut i «friskt, iskaldt vann» fra bekken i haven. —

Men hva så med sadismens kronikeskriver, hvor står *han* i forhold til sitt livsdyrkende alter ego?

Det finnes forfattere som har bøyet seg over menneskehetens perversjoner og fornedrelser og som har formidlet et inntrykk av å skrive om noe de føler seg tragisk forbundet med. Den franske dikter Céline for eksempel, som Bjørneboe for øvrig henviser til, synes ikke å se noe skille mellom seg selv og det forfall han iakttar, Céline forener seg med den fornedrelse han ser og holder den frem som et bilde

på sin virkelighet. *Kruttårnets* forfatter derimot inntar en betraktende og helt distansert holdning til den perversjon han skildrer, den er en virkelighet han ikke deler. Allikevel — man kan på den annen side ikke si at Bjørneboes verk preges av å være båret oppe på en indignasjonens bølge, det har lite av den forargede kraft som — for å ta et nærliggende eksempel — virket så sterkt i den gresk-franske filmen *Z*. Bjørneboes tone er hverken fortvilelsens eller indignasjonens, hans fremstilling av sadismens historie er preget av en kjølig avstand til emnet som snarere rører den beleste og bereiste skribents kynisme. Situasjonen som «renholder» utenfor sinnsykeanstaltens område blir dermed ytterst betegnende: Bjørneboe er en forfatter som fra sin egen selvbestaltede uskyldstilstand kaster ut ikke så meget sine anklager som sine triumferende *bevis*: Her kan dere se hvordan det er fatt, med kirken, med Russland, med Amerika — ja, med det aller meste.

Det står dårlig til med menneskenes verden, vi gir Bjørneboe rett i det. Tross den glede vi så absolutt føler ved Bjørneboes fortellerkunst, får vi allikevel lyst til å protestere mot en roman som *Kruttårnet* — ikke fordi den forteller oss ting som det ville vært mer behagelig å ikke vite noe om, men fordi den forekommer oss å springe frem av en holdning som, bak en fasade av tilsynelatende hensynsløs åpenhet, egentlig ikke tar verden alvorlig. Det er skildringer i Bjørneboes roman som synes å være sprunget frem av en ekte konfrontasjon med tingene, spesielt vil vi huske noen bilder av pinnsvin og av barn som drikker. Når det derimot gjelder blottstillingen av verdens galskap, av dette som tross alt er *vår* historie, og som vi ikke uten videre kan kutte forbindelsen til, inntar Bjørneboe en holdning som forekommer svært lite eksistensiell. Det er *avsløringsgleden* som synes å være den bærende følelse hos ham her, med dårlig skjult fryd holder han frem sine makabre funn, som omviseren i et redselskabinett.

KIRKEINN- VIELSEN PÅ LILLEHAMMER

BISKOPENS PREKEN

Biskop John Willem Gran innviet i juli den nye Mariakirken på Lillehammer (se omtale av kirken i nr. 13). Biskopen var assistert av sognepresten, pastor Gerhard Parthe og sognepresten på Hamar, pastor Johs. J. Duin.

Andre prester, menigheten og flere hundre katolske turister var til stede under høytideligheten.

Biskopen holdt denne prekenen ved innvielsen:

Jeg kjenner ikke statistikken, om der da finnes noen, men jeg skulle ikke bli forundret om der hver dag ett eller annet sted på jorden synker en kirke i grus, kanskje minst en, som offer for krig, brann, naturkatastrofer eller antikristen fremferd. Noen steder synker de simpelthen sammen fordi de ikke lenger blir brukt, menneskene som engang sognet til dem ble langsomt borte, den store stillhet overtok, og så forfallet. Slik er vår menneskelige situasjon: Vi kan aldri være riktig sikker på noe. Allikevel må vi slippe de byggende krefter løs, i alle sammenheng. Naturen selv tjener oss til et eksempel til permanent etterfølgelse. Den tillater ikke de destruktive krefter å råde, selv ikke da når den store ødeleggelse synes å ha fått bukten og begge endene: Møysommelig — centimeter for centimeter — bringer den livet og dermed balansen tilbake der hvor alt syntes tapt. Mange av oss føler oss kanskje trykket av håpløsheten i den tid vi gjenomlever. Menneskenes ødeleggelsestrang — tror man — blir kanskje like stor som dets ødeleggelsesevne, og hva da? Det bør gjøre inntrykk på oss at der finnes ikke så få, særlig unge mennesker, i vår tid som lar seg i den grad fange og deprimere av

Den høytidelige innvielse av Mariakirken på Lillehammer. Biskopen er assistert av sogneprestene Parthe (t.h.) og Duin.

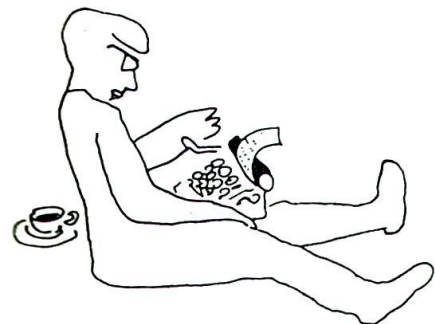
dette perspektiv at de blir helt motløse. Denne motløshet kan føre til at ungdom i 16—18-årsalderen går bort og tar livet av seg. Meningen med et liv, med livet som sådant, er blitt borte for dem. Og det store meningsløshetens tomrom knuger dem til det uutholdelige. For slike mennesker er kirkers forfall og synken i grus ingen tragedie, bare en del av det uunngåelige. For dem er det heller planleggingen og oppførelsen av nye kirker som virker meningsløst. De vil bare deri se menneskenes forsøk på å flykte inn i noe, et slags gjemmespill mot de seierrike nedbrytende krefter, et ønske om å omgi seg med kjente kjære ting lengst mulig.

Kjære venner, når vi i dag går til innvielse av denne nye vakre kirken her på Lillehammer, så er det i taknemlig viden om at her hadde byggende krefter vært på ferde fra første stund, og har seiret. En kirke synker kanskje i grus et sted i dette selvsamme øyeblikk: den blir nå oppveid av dette. En liten kirke blant millioner andre, men her står den, som et høyreist og edelt bevis på at de som bygget den erkjente dypt og vesentlig nok meningen med livet til å ønske, ville og gjennomføre dette verk. Den dypeste grunn og årsak ligger i

bevisstheten om en levende Guds gripende interesse for mennesket, for alle mennesker, fra vuggen til graven; i bevisstheten om at denne Gud sendte sin evige sønn til jorden for å frigjøre oss og lære oss opp i kjærlighetens våre og vanskelige kunst, for å gi oss en del av hans evighet. Kirkesamfunnene forstår dette, — hver på sin måte riktignok, og med ettertrykk på forskjellige sider av dette store og ufattelige frelsesprosjekt som er Kristenhetens fellesnevner. Men alle kirkesamfunn ønsker å hjelpe menneskene, slik at de kan virkeliggjøre — med Guds hjelp først og sist, — dette sitt kall til noe mere og vesentligere enn bare det å gjenomleve en rent menneskelig tilværelse fra vugge til grav. En del av denne hjelp har kirkesamfunnene tradisjonelt ydet gjennom sine kirker og kapeller. Hit kommer de troende for å tilbe og for å høre Guds ord lest og tolket, for å motta sin Frelser i sakramentet og for å få veiledning til bedre å leve sitt åndelige liv. Hit kommer også ikke så sjelden de søkende og usikre som føler Ånden røre ved nye strenger i deres sinn og som trenger hjelp til å tyde nådens invitt riktig. Hit kommer også trette mennesker for å finne stillhet og falle

(Forts. s. 246.)

met norsk fjernsyn har bydd på sommerlørdagene. Hvorfor skal vår viktigste TV-kveld preges av Helan og Halvan som selger juletrær i august? Hvorfor skal Roy Castle dominere med sine sykkelpumpespillende gjester? Spør avisen. Bevares hvor man er enig.

Vi kan ikke allerede ha blitt så sløve av TV-seingen at vi ikke reagerer i kor snart. Hvis ikke Marienlyst kan klare noe bedre, får heller andre overta.

Kruttrøyken i øynene får oss til å gråte av ergrelse.

Hva gjør 246 ansatte? spurte Dagbladet nylig i et rasende — og forståelig — angrep på det program-

OM DE UNGE

Hvis det ikke lykkes verden å vinne de unges fortrolighet, vil det i nær fremtid inntreffe en farlig eksplosjon. Det vil bli kamp mellom generasjonene, og det vil bli den grusomste geriljakrig menneskene har opplevd, slagfeltet går gjennom familienes hjem.

Ifølge det vesttyske katolske nyhetsbyrået KNA er dette meningen til jesuitenes ordensgeneral, Pedro Arrupe. I et intervju med Vatikanet Radio fremholdt han bl. a.:

Når halvparten av menneskeheten i dag er underernært, må årsakene og forklaringene ligge i et system som ikke er bygget på rettferdighet og kjærlighet, men som understøtter den egoistiske vinnesyke hos den enkelte og i hele nasjoner. Ungdommen er klar over dette forhold og har allerede erklært seg solidarisk med de undertrykte.

Bouchaud, oversatt av Knud Ballin. Den danske tittelen *Livet åpnede mine øjne for Evangeliet* er etter vår mening gyselig, men tekstene er fine — og meget aktuelle. Forfatteren er medlem av et ordenssamfunn som virker blant arbeiderne i de store industribyene i Frankrike, Canada, Spania, Cuba og flere områder i Afrika. Vi vil gjerne gjengi noen linjer fra boken:

«Jeg har prædiken i 11-messen. Som sædvanlig er kirken full på dette tidspunkt. Der er noget, der forstyrrer mig. Midt i min forkyndelse ser jeg Henrik, en fyr på atten år, liste sig stille ind og sætte sig beskedent i bageste række, så man slet ikke kan se ham for de folk, der står op i kirken. Optaget af at forklare og udlægge Guds ord, tænker jeg ved mig selv:

«Hver søndag kommer Henrik for sent. Han burde dog tage sig sammen.» Og så når jeg endelig
(Forts. neste side.)

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45	11.00 19.00
St. Hallvard kirke, Fransiskankirken, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 15 32 44	11.00	9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587	—	10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.30	10.45
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND: S. St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45 9.30
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2	8.45 19.00	11.00 —
Biskopen og prestegården tlf. 21 214	—	—
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94	8.15	10.30
Biskopen og prestegården, tlf. 3604	—	—
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447 (I. VII—31. VIII)	19.00 8.00	11.00
St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	—	—
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

ALFRINK I ROMA

■ Formannen i den nederlandske bispekonferanse, kardinal Alfrink, hadde i juli måned den lenge ventede samtale med pave Paul VI om selibat-spørsmålet i den ka-

tolse kirke. I en pressemelding senere fra de nederlandske biskoper heter det bl. a. at kontakten skal holdes vedlike: Paven holder fast ved at gifte menn i moden alder i ekstraordinære situasjoner eventuelt kan vies til prester i Kirken, heter det. Det gis antagelig anledning til å ta opp dette og grundig studere det under bispekonferansen i Roma i 1971.

HVORFOR HENRIK KOMMER - -

(Forts. fra forrige side.)

til min afslutning og mit Amen.

Henrik er drejer. Hans familie er meget fattig. De er ni mennesker i to værelser. Faderen drikker. De ægteskabelige scener foregår for åbent tæppe i børnenes nærværelse. Jeg sætter stor pris på Henrik. Han er meget hjælpsom. Jeg er noget forbausset over, at han regelmæssig kommer for sent til messen om søndagen. Jeg venter på en lejlighed til at tale med ham under fire øjne. Kort efter har jeg chansen.

«Henrik, hvordan kan det være, at du altid kommer for sent til messe? Du kommer hver dag præcis til arbejdet på fabrikken. Tænker du aldrig på, at det ikke er særlig «fint» overfor Kristus at komme så uregelmæssigt til mødet med ham i messen? Det er jo ham, der indbyder.»

Henrik ser længe på mig. Længe før han har sagt noget, føler jeg, at Kristus ville have udtrykt sig ganske anderledes, men nu er det for sent. Langsomt kommer ordene, som virker som piskeslag på min «gode samvittighed».

«For at sove hos os, må man først stable alt op — stole, borde og hvad der nu tager plads på gulvet. Derefter lægger man madrasser den ene tæt op mod den anden. Om lørdagen kommer min far sent hjem. Han er altid fuld. Han vækker os alle og ofte er der det store skænderi. Og så kommer søndag. Det er den dag, hvor alle skal vaske sig rigtigt. Vi har kun et eneste vandfad. Først kommer mine små søskende. For at være i orden til kl. 11 må jeg vække de andre ved 7,30-tiden. Min far skælder mig ud hver søndag. De andre driller mig fordi jeg er «hellig». Jeg forsøger at beherske mig, men jeg er aldrig sikker på at kunne komme præcis til kl. 11. Jeg kommer, når jeg kan. Og Kristus — jeg tror ikke, han er vred på mig. »

Etter dermed å ha understreket betydningen av at selibatet blir studert av biskopene i fellesskap med paven, opplyser de nederlandske biskoper i nevnte pressemelding at kardinal Alfrink hadde to lengre samtaler med paven om hele det akutte spørsmålet. «Den hellige far hørte med stor interesse og forståelse på kardinalens beretning om situasjonen i Nederland og de problemer det nederlandske episkopat står overfor. Kardinalen fikk på sin side kjennskap til pavens ømtålelige og vanskelige stilling i denne saken som Kirkens overhode. Alle troende vil forstå at paven bærer et spesielt ansvar. . . »

Før møtet med paven, hadde kardinal Alfrink en konferanse med Vatikanets statssekretær, kardinal Villot, i følge KNAs referat viste Villot under denne samtalen stor forståelse for den vanskelige situasjon som har oppstått. Alfrink møtte også andre ledende menn i den romerske kurie under sitt Roma-besøk.

■ Mange kristne ser med skepsis og frykt på menn som Helder Camara. Den amerikanske pastor Carl McIntyre, president i det in-

ternasjonale råd av kristne kirker som teller nærmere 100 protestantiske samfunn, betegner således erkebiskopen av Olinda og Recife som «marxist». «Helder Camara bruker sin Kirke som en maske», sier han. Pastor McIntyre har også en annen «avsløring» å komme med: Det er den russiske metropolit Nikodim som står bak «anklagene mot Brasil om å benytte tortur mot politiske fanger».

■ Den vesttyske statsminister Willy Brandt, sosialdemokratenes leder, mottok storkorset av Piusordenen av pave Paul under sitt statsbesøk i Vatikanet den 13. juli.

■ Det portugisiske politi har arrestert den katolske presten Mario de Lixa. Presten har arbeidet som militærprest i Portugisisk Guinea, men ble kalt hjem etter at to konservative katolske aviser, A VOZ og A ORDEM hadde rettet skarpe angrep mot ham.

■ Enzo Mazzi, den tidligere sognepresten i Isolotto-sognet i Firenze ble den 3. august utsatt for en trafikkulykke da han var på hjemvei fra sitt arbeide på motorsykkel. Mazzi arbeider etter at han ble fjernet som sogneprest (Isolotto-saken er tidligere omtalt i ST. OLAV) som elektriker. Han er innlagt på sykehus på grunn av de skader han pådro seg.

■ Som meldt i dagspressen ble den siste utenlandske katolske biskop i China, amerikaneren James Edward Walsh satt på frifot i juli etter tolv års fangenskap. Den 80 årige biskop ble sendt over grensen til Hong Kong, og kjørt vekke av sykehusbil. Biskopen ble arrestert i 1958 og dømt for «spionasje og sabotasje».

■ De brasilianske biskoper vil om kort tid sende ut et dokument med en analyse av den politiske situasjon i landet. Det skal være valg i de brasilianske forbundsstatene i november.

■ I tiden 28. september til 4. oktober holder Det europeiske preste-forbund konferanse i Amsterdam. Forbundet har tidligere hatt møter i bl. a. Roma. Til møtet i Amsterdam inviteres også katolske prestere fra ikke-europeiske land og protestantiske observatører.

LESER-BREV

«KVINNESTOFF»

Herr Redaktør.

I Deres redaksjonelle kommentar i St. Olav nr. 12 angående kvinnestoff er vi i Halden delvis enig med Dem.

Men Deres referat fra N.K.K.F.s Landsmøte på Mariaholm var vi ikke fornøyd med.

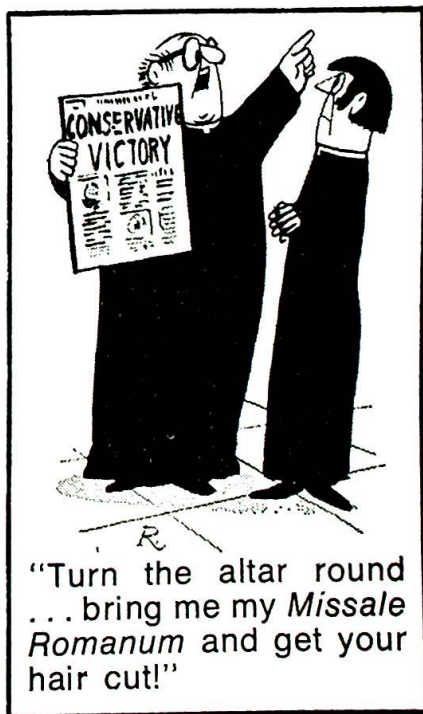
Da Landsmøtet bare holdes hvert tredje år burde en fra St. Olav vært tilstede og skrevet et godt og mere utførlig referat.

På Landsmøtet ble det ønsket at vi av og til kunne få litt spalteplass i St. Olav til å skrive noe som er av interesse for alle katolske kvinner her i landet.

Naturligvis er det godt å lese nyheter om verdenskirken, men er det ikke like viktig å få lese det som foregår her på berget?

G. Appelmann.

«KONSERVATIV VALGSEIER»

En
klown

Det er deilig å møte et vesen som opplever noe i byen. Ganske dagligdagseting, for første gang.

Det hendte meg forleden.

Jeg satt og dormet på tunnelbanen inn til sentrum. Plutselig kom det inn to damer med en pjokk på omtrent fire år. Antagelig en liten turist.

Jeg gløttet først bare med det ene øyet for å passe på hvis han sparket med støvete sko. Langsamt ble jeg våken da jeg merket at han var så inderlig spent og forventningsfull og lykkelig.

Han hadde hørt at trikken faktisk kjørte under jorden en stund. Var det mulig?

— Bare vent og se, sa hans mor og hadde kjørt med banen tidligere.

— Kommer den opp igjen noen gang? spurte han. Ikke pipende og engstelig, men veslevoksent, ingeniørmessig.

— Kommer den opp igjen, tror du?

— Helt sikkert.

Damene begynte å prate om klær med hverandre. Over hans hode. Jeg smilte til guttungen, han smilte bredt igjen.

Dette kunne ikke være så livsfarlig når folk frivillig tok turen. Til og med betalte for seg. Som han husket han hadde sett at de gjorde på spøkelsestoget i fornøyelsesparken.

— Men hvordan skal vi se? spurte han undrende.

— Se?

Stemmene deres var fjerne.

— Det er sterke lamper et par steder inne i mørket, hvisket jeg beroligende.

— Aja.

Vi satt og nikket til hverandre helt til toget forsvant inn i tunnelen før Hølsfyr.

Da sa han AAA og gjorde noen be-svergelses med fingrene foran munnen sin. Men han var ikke redd.

Jeg ble sittende og småvende på dette resten av turen.

Det er godt å vite at det er lys på stasjonene. Man kan holde oppbyggelige prekener om slikt, hvis man tror at det ikke er sagt for ofte.

Kanskje det ville være bedre å snakke om det spennende mørket. Der alt kan skje, hvis man ikke er for blasert.

De underlige minuttene da man er ute av sirkulasjon liksom.

Hvis De forstår.

Men man må kanskje være liten og ganske ubetydelig og i andres varetekt.

EVIAN-RAPPORT

AV ENOK ÅDNØY

Tre forhold trer umiddelbart frem om en setter Evian-møtet inn i historisk sammenheng, dvs. ser møtet i forhold til de lutherske kirkenes historie de siste desennier.

1. Enhetsarbeidet er nådd lenger enn de fleste egentlig var klar over. Det er for eksempel blitt ganske selvfølgelig at en av den romersk-katolske kirkes aller fremste menn holder et av de tre hovedforedrag på lutheranernes verdensmøte. Det oppleves ikke en gang som noe merkelig at det var han, kardinal Willebrands fra Vatikanet, som mest uttrykkelig av alle pekte på læren om rettferdiggjørelsen av tro som kirkens være eller ikke-være. Legg så til at de siste års samtaler mellom lutherske og reformerte kirker i Europa og USA konkluderer med å si at det ikke finnes teologiske grunner til å opprettholde skillet mellom disse to konfesjoner. Dette er da sannelig resultater!

2. Det sosiale og politiske ansvar er kastet på kirkene med full tyngde. Heller ikke for de lutherske kirker finnes det noen mulighet til å skyve dette fra seg eller gå utenom. I Evian var det nesten ikke mulig å drøfte ett eneste emne eller ta opp noe spørsmål uten at samfunnsmessige og politiske implikasjoner fulgte med, som regel i internasjonal skala endog.

3. At kirkens forhold til omverdenen i dag er *misjonssituasjonen*, er på samme tid blitt både mer innlysende og mer ugreit. Innlysende fordi enhver kirke som er seg noenlunde bevisst sin egenart, umulig kan oppfatte den verden vi lever i som noe annet enn påtrengende og voldsomt kall til misjon. Ugreit fordi dette kall er så umåtelig, melder seg i så mange behov og former, og det finnes mange meninger om hvordan kirken rent praktisk og konkret skal være. Hva betyr det for kirkens handlingsprogram og prioritering at den er sendt til verden, sendt til hele verden, sendt av den treenige Gud?

I svaret på dette spørsmålet lå den sterkeste polariseringen, i Evian som i Uppsala. Fra den ene fløy lyder kravet at kirken må være villig til å satse alle sine krefter for å forandre verden, ja gi seg selv hen, og nødvendig gå under eller oppløses i verden. Fra den annen fløy hevdes det at kirkens egentlige oppgave er langt mer enn å humanisere verden. Den må fremfor alt bevare sitt feste, det transsendente, og derfor stå på kritisk avstand i forhold til verden. Dens oppgave

er å forkynne evangeliet til omvendelse for den enkelte. Helt rendyrket fantes vel ingen av disse to ytterstandpunkter i Evian. Likevel foregikk de sterkeste brytningene nettopp langs denne akse, mellom dem som la vekten på det ene eller det andre av disse to standpunkter.

Professor Tödt forsøkte å gi bidrag til en fruktbar løsning av denne polariseringen i sitt foredrag om «Skapende etterfølgelse i den moderne verdens krise». Det grunnleggende teologiske spørsmål er ikke: «Hvordan får jeg en nådig Gud?» Dette er nemlig *menneskets* spørsmål. Det *teologiske* spørsmål er *Guds*: «Hvordan får jeg igjen min skapning?» På denne bakgrunn mente Tödt at rettferdiggjørelsen må ses i sammenheng med den moderne verdens krise, som er menneskehetens krise: Menneskeslekten har i dag viten, krefter og muligheter til å la verden gå under i krig eller hunger, og til å stanse katastrofen. Som en minoritet i denne verden må kristenheten nå satse på å komme på talefot med den humane fornuft, den vitenskapelige fornuft, nøkkelen til den moderne verden, for å fri den fra falske herrer som økonomisk rivalisering, romfart, rustning osv. To-regiments-læren betyr på ingen måte at teologien ikke skal ha politiske følger. I følge Luther er for eksempel fred i verden egentlig en frukt av forkynnelse. I Jesu sendelse finner vi kriterier for det sant menneskelige, sa Tödt videre. For en nøktern verdensbetraktning er fortvilelse og meningsløshet de sannsynligste perspektiver. Men i Kristus har Gud gjort en ny begynnelse. Professor Tödt ga en dyptpløyende analyse, en tilrettelegging av problemene som virkelig ga nye innsikter. Men fikk vi egentlig noe mer? Fikk vi svar?

Foreløpig ser det ut til at kirken må famle seg frem når det gjelder dens engasjement for rett og medmenneskelighet. Noen egentlig avklaring her brakte heller ikke Evian-møtet. Kanskje dette alltid vil måtte være kirkens kår når det gjelder denne siden av dens vitnesbyrd og tjeneste i verden: å måtte ta stilling uten å være absolutt sikker på å ha vurdert situasjonen riktig. Det er ikke funnet greie og entydige regler for konkretisering av kristen tro i sosial og politisk innsats. Kirken kan — og må — rope opp når uretten blir for stor, og den må tale så klart og konkret at det treffer rette vedkommende. Dette ble forsøkt gjort i Evian.

Kan kirken gjøre mer? Ja. Men hvor

mye mer? Det er snevre grenser for resolusjoner på et kirkemøte. Her skal bare nevnet et par slike grenser. Hvor langt strekker sakkunnskapen til hos kirkens utsendinger når det gjelder politiske og sosiale spørsmål? Hvor ofte og hvor mye kan kirken tale og fortsatt bli hørt? Om ikke Evian-møtet overskred disse grensene, så kom det iallfall betenkelig nær dem. En begrensning av en annen karakter ligger i Øst-Vest-motsetningen. Den gjør seg gjeldende hos møtets deltakere så snart en berører konkrete politiske spørsmål. På dette området kan et internasjonalt kirkemøte ikke oppnå mye større enighet i sine offisielle uttalelser enn FN. Deltakerne skal jo hjem igjen til hver sine land.

Hva er det rimelig å vente av en internasjonal forsamling av kirkerepresentanter? Her lå for eksempel ungdomsdelegatene under for en formidabel misforståelse. De opptrådte som om generalforsamlingen skulle være et politisk forum, ja endog som om forsamlingen skulle ha godtatt deres egne spesielle premisser for analyse av verdenssituasjonen.

Noe ganske vesentlig er oppnådd hvis en generalforsamling som denne kan makte å påvirke medlemskirkene, bli en impuls som setter kirker i bevegelse. Det betyr ikke at en henvendelse til verden utenfor kirkens rammer er utelukket. Men den må gjelde meget vesentlige ting og være klart fundert.

Ethvert større møte er utsatt for det press som ligger i selve situasjonen. Det ventes det ene og det annet fra forskjellige hold. Dette gjelder ikke minst internasjonale kirkemøter. Verden venter på signaler og løsninger. Ialffall ligger det

(Forts. side 245.)

MORGENANDAKT

Kan man verkligen tro, i dag, 1970? Tro att det finns en Gud som vakar över oss och är vår Fader? Tro att Jesus Kristus har uppstått från de döda, lever i dag och för all tid, och genom sitt jordiska liv och sin död har givit oss del i sitt eviga liv? Tro att hans Heliga Ande är med oss och leder och upplyser oss om den väg Gud vill at vi skall gå; att han lever i sin kyrka och att vi där, i gemenskapen, får möta Kristus som förvandlar vårt liv? Kan man verkligen tro detta?

Ja, man kan tro detta. Men man kan inte bevisa det. Tvärtom är det väl så att gångna tiders pretentioner på att bevisa kristendomens sanning har bidragit till att göra vår tid till en tvivlets tid. Vi har blivit kritiska på ett nytt sätt, skeptiska, vana att sätta i fråga.

Och tvivlet, ifrågasättandet, kan vara någonting bra och hälsosamt, även när det gäller religion. Det finns en tro som är grund, ogenomtänkt, kanske vidskeplig — i varje fall ovärdig en vuxen, tänkande och ansvars-kännande människa. En sådan tro behöver utsättas för tvivlets skärself, för att renas, rensas, stärkas, fördjupas.

Men kan man verkligen tro på en Gud som är både god och allsmäktig, som det hävdvunna uttrycket lyder? Den värld vi lever i är ond, och otaliga människor tiderna igenom har oskyldigt drabbats av krig, farsoter, naturkatastrofer. Hur kan Gud låta det ske, och eftersom det sker, hur kan det det finnas en Gud?

Jag tror det är nyttigt att först komma ihåg en sak. Gud har genom sina stora sändebud först i Gamla Testamentet, sedan i Nya Testamentet och främst genom Jesus

TIL DE UNGE

«I verden av i dag er fredsappeller ofte bare en innledning til mer intens bruk av vold. Etter oppfordringer til nedrustning følger økte utgifter til enda frykteligere våpen. Høytidelige erklæringer om menneskerettigheter motsies av voksende likegladhet og apati overfor vanskelighetene for millioner medmennesker. Realistisk bedømmelse av alt det som storparten av menneskeheten har behov for, får sjelden noe motstykke i generøs og fremsynt handling.

Særlig hører vi stadig en bekjennelse med leppene at det er nødvendig med internasjonalt samarbeid og omfattende løsninger på stadig flere problemer.

Det er her det trengs en forandring, og den trengs nå.

Mange av dere har alt trukket den slutning at det er deres egen fremtid som står på spill. Men dere er ofte usikre på hva som er den beste måten for å få i stand de ønskelige forandringene.

Veien ligger ikke — det er jeg overbevist om — i negativisme og ødeleggelse. Veien til deres fremtid ligger snarere i en bekjennelse til og et engasjement for et nytt globalt verdisystem som nå må defineres klart.

Dette globale verdisystemet må ha utgangspunkt i den åpenbare kjensgjerning at vi alle er medlemmer av samme menneskelige rase, og at den menneskelighet som vi alle har del i, er mye viktigere enn de forskjeller som har skapt skiller mellom oss.»

(Generalsekretær U Thant
i budskap til ungdommen, juni 1970)

ST. OLAV vil i dette og fem følgende numre fremover bringe en serie korte morgenandakter som den svenske forfatterinnen Gunnel Vallquist har holdt i Sveriges Radio.

Kristus, givit oss lagar att leva efter, lagar som inte bara är till för själens frälsning utan också för rättvisa och godhet på jorden. Bergspredikan med sina saligprisningar är det bästa exemplet på detta. Men människorna, och även kyrkorna, har aldrig följt de lagarna, därför att de ofta går stick i stäv mot vår naturliga egoism, privata eller kollektiva. Makt och äganderätt har talat starkare, både i människornas hjärtan och i kyrkor och församlingar, än Guds lag. Krig, fattigdom och svält är följderna av att makt vägde tyngre än rättvisa och pengar tyngre än medmännisklighet.

Detta skall man alltså inte glömma bort, men det räcker inte som förklaring. Även om många sjukdomar och naturkatastrofer beror på att människan handskas kortsynt och egoistiskt med den värld hon blivit satt att förvalta, så kvarstår den yttersta frågan: varför tillåter Gud detta? Vad gör han åt det?

Svaret är fördolt, delvis; vi blir aldrig färdiga med den frågan. Men delvis är det uppenbart, och det svaret är Jesus Kristus. Han liv och han död är svaret på frågan vad Gud gör åt vår nöd och vår ångest. Han går själv in i allt detta, delar det med oss i allting. Den seger som hans uppståndelse är, det är det löfte vi fått om att det goda och det rätta, att livet till slut skall segra i vår värld. Intill dess pågår striden mot hatets och förintelsens makt, där Gud kämpar för oss. Den viktigaste frågan blir då: vill vi kämpa på hans sida?

Det går inte att bevisa att det här är sant. Det svar kristendomen ger är som en nyckel som vi får i handen. För varje ny stängd dörr vi möter och förgäves bultar på, gäller det att pröva om nyckeln passar, om det som händer oss får en mening i det här perspektivet. Kristendomens sanning visar sig när man börjar pröva den på livet.

Låt oss be: Gud, hjälp oss att med uppriktigt hjärta och öppna ögon se verkligheten och oss själva. Lär oss att ta emot och aldrig släppa den nyckel du vill ge oss och som är tron på att du talar till oss i Jesus Kristus. Låt den nyckeln låsa upp först och främst vårt eget tvekan och tvivlande hjärta och sedan också alla dörrar som hindrar oss att komma fram till dig och till våra medmänniskor. Amen.

KATEKETKURS

Det foregår ting når det gjelder religionsundervisningen. For noen uker siden ble det arrangert et seks dager langt dansk-norsk kateketkurs i Oslo hvor ca. 35 deltok, for det meste ordenssøstre.

En av bladets medarbeidere skrev etterpå følgende «referat»:

Først siste dag av kateketkurset kom undertegnede i personlig kontakt med deltagerne. Da støtte jeg på en av dem, en Fransiskussøster, i gangen i bispegården, hun grep meg i armen: Hadde jeg ny norsk lyrikk på kontoret? Hun var i en arbeidsgruppe som skulle sette opp noen tekster til en ungdomsmesse i løpet av et par kvarter. Hun snakket deilig bergensk, men var så alvorlig at jeg ble en smule usikker. Lyrikk, nei? Er det noe på biblioteket? Av ny norsk? Jeg tror ikke det. Hun nesten ristet i meg: Noe måtte jeg vite om slike ting. Jeg forsøkte svakt å huske ordene i Øverlands dikt hvor det heter *du må ikke sove*, men hun var ikke interessert, fór ut av bygningen med kurs for Deichmanske.

Jeg spurte meg for om kurset, hva var dette for noe oppstyr? En annen søster fortalte meg at det hele var arrangert av Kateketcentralen i København, leder pastor Kreienbühl. Deltagerne hørte på forelesninger og diskuterte religionsundervisning, eksegese, liturgi og utgivelse av nye hjelpebøker for barn. Forelesere hadde vært fru Erngaard fra den danske kateketcentralen og flere prester, og som jeg selv hadde oppdaget hadde deltagerne gått løs på sine praktiske skoleoppgaver med kraft.

Et nytt kurs blir forhåpentlig holdt neste sommer. Det ville sikkert være fornuftig å passe på at også flere legfolk får vite om det og gitt anledning til påmelding. Det må være en oppgave for sogneprestene å gi melding om dette til menighetene, ikke bare til søsterkongregasjonene.

Disse linjer som et bidrag til dette.

DEN HOLLANDSKE KATEKISMUS FOR VOKSNE

DANSK utgave foreligger nå, kr. 32.—
Tillegg med endringsforslag » 5.—
Kom Innom eller ring — vi sender også
pr. post. Porto kr. 1.30.

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo 1
Tlf. 20 72 48. Åpent 9—16, lørdager til 14.

Stemningen og tonen på kurset virket oppmuntrende, jeg skulle ønske jeg hadde en bokhylle med norsk lyrikk en annen gang.

Forøvrig: jeg antar at arrangører og deltagere er enig i at det burde sendes en stor blomsterbukett til søster Pia og hennes medarbeidere i Akersveien som tryllet frem et middagbord hver dag. Ikke minst takket deres innsats ble kurset en suksess, ifølge vår medarbeider.

■ Den kjente vesttyske forfatter og nå også politiker, Günter Grass, mener at Kirken bør dele sine økonomiske midler i tre hovedposter: En til skolevesenet, en til U-hjelp og en for egne behov. Grass som kom med denne uttalelsen i en diskusjon med flere hundre unge tilhørere, kritiserte «Kirkens rikdommer». Den hellige Frans av Assisi hadde vært u-hjelpearbeider eller revolusjonær hvis han hadde levet i vår tid, sa Grass.

DANSK KONVERSJON- ROMAN

Det er så sjelden en roman med katolskt motiv, kommer ut på något nordiskt språk, att det finns all anledning att notera när det sker. Från Danmark kommer nu en sådan roman: *Fra Arken till det nye land* av Ingeborg Johansen (Borgen, Dkr 44:—). Författarinnan är tidigare känd genom sin trilogi «Det forhexede land», som kom ut under kriget och även översattes till svenska. — Man läser boken i ett stråål; den är av «gammal hederlig» berättartyp, med en spännande historia och realistisk människoskildring. Framställningen kan kanske stundtals verka onödigt utförlig. Huvudpersonens närmast visionära fantasi ger material till impressionistiska inslag; det är uppenbart att författarinnan är både en utmärkt berättare och en fin prosalyriker.

Det är som sagt en roman med katolskt motiv, början av en konversionshistoria, får man anta. En ung studentska får anställning som lärarinna vid en klosterskola i Köpenhamn (man tycker sig känna igen Assumptionssystrarnas internat) och konfronteras där med kristendomen och med nunnornas livsstil. Tidpunkten är 1918, och hennes familj är infrusen i Estland, som skakas av krig och revolution. Medan hon bor och arbetar i Köpenhamn, lever hon samtidigt i fantasin så intensivt hon kan med sina i Reval, som om hennes oavlätliga uppmärksamhet kunde hindre dem att duka under. Och så snart hon kan få inresettillstånd far hon hem till Estland, mitt i vintern, en strapatsrik resa.

Bokens andra del utspelas i Reval, eller Tallinn som det nu heter. Det är en utomordentligt intressant skildring av Estland under ett av de mest avgörande skedena i dess historia: en skildring byggd på självsyn. Flickan Edith som varit i Danmark under hela kriget lyckas inte längre känna sig hemma i detta Estland, dit hon längtat så intensivt; den civilisation hon känt och älskat är skövlad, och den nya nationalismen är henne främmande. Överhuvudtaget är hon en främmande fågel, plågsamt medveten om sin inkröket i sig själv, sin oförmåga att gå upp i andra och deras intressen. Till stor del är det detta medvetande om brist och skuld, som driver henne till katolicismen, men också ett starkt intellektuellt sanningsbegär.

Många konvertiter kan säkert känna igen något av sig själva i Ediths öde, och

(Forts. neste side.)

■ En protestantisk prest er for kommende år valgt til sjef for den katolske Caritas-avdelingen i bispedømmet Fresno i USA. Det er pastor Philip D. Kimble som er sogneprest i «1. kristne kirke».

MARIKONGREGASJONEN Oslo

Onsdag 2. september: Messe i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet. En representant for Legmannsrådets voksenopplæring orienterer om det brevkurs som skal settes i gang i høst.

Alle interesserte damer er velkommen.

FYRINGSOLJE brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Arendal
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Hønefoss
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Lillestrøm
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Tromsø
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Trondheim
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	} Tønsberg
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Tønsberg
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tønsberg
St. Olavs Klinikk	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Sommer i Roma: noen jumper ut i fontene. Midt på dagen er det fristende.

EVIAN- RAPPORT -

(Forts. fra side 242.)

nær for dem som kommer sammen fra alle verdenshjørner å tenke at den gjør det. Noen kommer da til møtet med den målsetning at nå og her skal verdensrevolusjonen begynne.

Andre ser det slik at møtet for å gjøre fyllest for seg må ta opp til drøfting og ta stilling til alle hovedledd i den kristne tro. Andre igjen gjør endog forsøk på å få manøvrert noe så tungrodd som to-tre hundre mennesker med vidt forskjellig

(Forts. neste side.)

■ Pave Paul betonte under en tale i juli at dagens katolikker må vise troskap mot Konsilet, mot Kirken og mot Kristus selv. «Barometeret står på FORANDRING», sa paven, vi opplever omveltninger, spenninger og diskusjoner. Noen lengter etter gårsdagens ro i Kirken, andre hilser forandringene med forventning. Noen mener at forandringene skjer fort, andre kaller Kirken for «reaksjonær» og mener at alt skjer for nølende og for langsomt. Vi må be om forståelse og styrke i denne situasjon for å kunne vurdere det nye riktig.

DANSK KONVERSIJ. . .

(Forts. fra forrige side.)

var och en kan låta sig fångas av en tidsskildring som på en gång är anordnad och erbjuder slående paralleller till vår egen tid.

Gunnel Vallquist.

Sct. Annae Rejser - Pastor d'Auchamps Rejser

ISRAEL 10/9: Jerusalem - Galilæa, 15 dg. fly incl. udflugter + fuld pension, d.kr. 2250.—.

ITALIEN 12/9: Venezia - Ravenna - Firenze, 15 dg. fly, d.kr. 1195.—.

17/10: Rom, 8 dg. fly, d.kr. 965.—.

Program fås hos Annie Rastrup, Hyacintgården 15, 2300 København S.

EVIAN - -

(Forts. fra forrige side.)

bakgrunn og svært ulike forutsetninger langs nok så sinnrike teologiske ruteopplegg.

Heller ikke Evian-møtet unngikk dette press fra situasjonen og forventninger. Det var alltid folk som mente man burde «erklære» noe. Samtidig var det tegn på en mer avslappet holdning, en holdning som kanskje svarer bedre til kristen tro: Vi er ikke nødt til å vedta den kristne tro på ny. Vi taler bare når situasjonen krever det eller vi har fått noe særlig å formidle videre.

Det standpunkt som her er antydnet trenger kanskje nærmere presisering. Det kan gjøres i tilknytning til to observasjoner fra Evian-møtet. Den ene er at evangeliet ble forkynt så sterkt, klart og skarpt som en yterst sjelden får høre det. Det skjedde i bibeltimene, ikke minst i tre som den unge amerikanske teologen James Burtness holdt. Visst lyder evangeliet klart i den lutherske kirke! Samtidig kunne en i de forskjellige grupper og seksjoner høre oppfatninger og støtte på synspunkter som tydet på adskillig uklarehet om hva evangeliet egentlig går ut på.

Er forvirringen større enn før? Eller er det bare det at alle syn og meninger kommer så langt friere og freidigere frem enn før? Det ville jo være praktfullt om alle generalforsamlingens deltakere med en munn kunne si det samme som biskop Hanns Lilje og professor James Burtness. Eller kanskje det nettopp ikke ville være så særlig praktfullt som vitnesbyrd? Hvor stor verdi har samstemmighet hvis den er skapt av autoritetspress eller konformitetsbehov? Kirkens enhet og kirkens samstemmighet er alltid et verk av Ånden,

er aldri noe annet enn fri respons til Kristus.

Var dette den siste generalforsamling i den store stil, slik som den etter hvert har utviklet seg? Mange håper det og vil sette mye inn på å få til en omlegging. Men tregheten er stor i slike affærer. Sikkert er at det igjen ble klart at slik det hele nå var lagt opp, hadde en forsøkt å gape over for mye på en gang.

Det som lyktes best i Evian, var etter en alminnelig mening de såkalte open hearings. Her presenterte verdensforbundets arbeidsgrener sitt arbeid og sine anliggender for møtets deltakere, som kunne stille spørsmål, rette kritikk og komme med forslag for det videre arbeid i årene som kommer. I de fleste tilfelle ble det en åpen og meget nyttig meningsutveksling, som nok vil få følger for verdensforbundets kurs i den kommende arbeidsperiode.

KIRKE- INNVIELSEN - -

(Forts. fra side 238.)

til åndelig ro i Sakramentets nærhet. En kirke ligger der, generasjoner igjennom, som en stille velsignelse over det strøk, det landskap den omgis av. Meget, meget mer kunne sies om kirkens betydning, men de troende trenger ingen forklaring, og for dem som ikke tror er ingen forklaring mulig. Når jeg nettopp sa at her har

Kanskje det ville være en brukbar løsning å innskrenke neste generalforsamling til noen ganske få foredrag, open hearings og plenumsmøter som har de nødvendige avgjørelser om verdensforbundets videre arbeid.

DRAMMEN

Drammens malerforretning

Inneh. Asbjørn Gundersen

Tlf. 83 19 16 - 83 33 32

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

TYRILYS ^{A/S} TYRI FABRIKKER

Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

American Foto

SPECIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER

Engene 4 - Tlf. 83 11 45

Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD

Byens spesialforretning

Agentgt. 1 - Tlf. 17 080

EDVARSDEN & NORDHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

Andr. Panne &

Kontormaskiner - Kontorutstyr

Storgt. 4 - Fredrikstad

Tlf. 12 945

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

de byggende krefter vært på ferde fra første stund av, så mener jeg i dag noe ganske særskilt med dét: For her kan dette begrep reduseres til een byggende kraft: pastor Gerhard Parthe, Lillehammers katolske sogneprest.

Helt fra ganske tidlig som sogneprest i Hamar, dengang Sigrid Undset pleide å komme reisende dit her fra Lillehammer for å gå i Messe, hadde pastor Parthe sitt blikk festet på muligheten av å reise et kapell her. For tretten år siden fikk han utvirket å bli forflyttet fra sin sikre stilling på Hamar til den usikre og jeg må tilføye utakknemlige tilværelse som prest i en by uten kirke og med få fastboende katolikker. Men pastor Parthe forble sin inspirasjon tro og kan i dag sikkert ikke uten dyp indre bevegelse oppleve å se drømmen realisert: en kirke for den stadig voksende skare tilreisende katolske kristne som inntil for nylig måtte ta til takke med trange og utilstrekkelige kår når de søkte sin kirkes tjenester. Dette bygg er altså i alt vesentlig én manns verk. Han trodde på dette verks mulighet og derfor ble det også realisert. Generasjoner av katolske kristne vil søke seg hit, de aller fleste av dem vil aldri vite ved hvilken opp-

ofrelse og kristen stedighet det hele ble til. Jeg vet at dette ikke spiller noen rolle for pastor Parthe: han har fylt et behov som han klart innså, ikke bare for sin egen levetid, men for mange, mange år fremover. Hans menneskelige tilfredshet har lov å slå seg til ro med dét. Men på det dypere plan er det nå Gud som overtar, Gud som vil benytte seg av denne kirke

på sin egen mysteriøse måte. Vår oppgave er det å tyde denne vilje så godt som vi kan, og gjøre oss — og dermed dette kirkebygg — til Hans instrument, — stillfarende, beskjedent, men i stor tillit til at hva det enn måtte være, så vil det alltid være noe byggende, noe givende. Måtte Mariakirken på Lillehammer bli stående som et permanent bevis på denne tro.

OSLO

E. Sunde & Co. Røeleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

C. Tennant Sons & Co. A.s

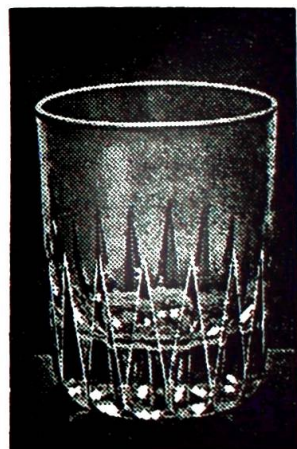
Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino”

Laget av tindrende klart glass.
Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Ualligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Tlf. 21 69 06

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernb. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

OLSEN- BANDEN

Kari Simonsen - Arve Opsahl i «Olsen-banden» og «Dynamitt-Harry».

Hvorfor i det hele tatt anmelde denne norske filmen? Jo, det er faktisk flere grunner til det:

For det første er norske filmer en sjeldenhet på markedet, og norsk filmproduksjon er under debatt etter mange feilgrep. Er det noen mening i å fortsette med dette? Det er ikke et likegyldig spørsmål.

For det annet er det en misforståelse å tro at en såkalt folkelig komedie absolutt bør være mindreverdige underholdning. (Selv om begrepet etter hvert nok har blitt en smule frynset i kantene.)

Og for det tredje må vel filmen på en måte sammenlignes med alle de andre halvgode og dårlige filmtilbudene vi har fått denne sommeren — hele rekken fra de røde rubiner til de vildeste knokkel-skranglende forfølgelsesdramaer.

Vi er faktisk ikke sikre på om det var stort å velge mellom.

Når dette er sagt i en forsonende tone, er det på tide å advare våre lesere: Se ikke denne filmen av noen av de nevnte tre grunner. Denne vikarierende filmmelder slet seg gjennom en femforestilling i pliktens navn, det må klare seg. Undertegnede vil ikke også klare tanken på at gode venner ved en feiltagelse skulle ramle inn på Olsen-bandens plumpe, halvforfølgelige og igrunnen totalt mislykkede sirkusshow.

Det var et par muligheter til gode scener i opplegget. Personlig ble jeg virkelig spent da filmen åpnet med en slik antydning. Olsen-banden skal «ta» en bank, Arve Opsahl «forkledd» med en slags Finnlandshette og med vannpistol trer inn i banklokalet for å true — da står allerede alle funksjonærene med armene i været. En annen bande er i sving. Idéen dør bort i intetsigende nærbilder av Opsahl. Ellers virker vel det tekniske håndlaget bedre enn før, det er mer fart og flyt over noen av bildene enn vanlig i norske produksjoner. Og replikkene er ofte forbløffende muntlige og greit fremført. Men altså:

Det er øyensynlig en nasjonal belastning at vi insisterer på å være morsomme på bekostning av andres dumheter. Si meg hvem du ler av og jeg skal si deg hvem du er? Et norsk kinopublikum ler vanligvis av folk som er dumme, som banner, folk som går med hvit blindestokk og kikker med det ene øyet etter pikene, av fulle folk som leker med nitroglyserin istedenfor pils osv. Og politifolk er også noe å le av: fra kriminalsjefen med store bilder av Sonja og Harald bak skrivebordet til den stupide kriminalbetjenten som i virkeligheten ikke ville bli godtatt som annet enn — medarbeider i en norsk filmproduksjon.

Regissøren Ove Kant har til rådighet farver og widescreen, men det hjelper ham ikke stort. Ville bilrace i gatene gjorde man bedre i stumfilmens dager, og en påhengt slags kjærlighetshistorie er ubrukbar. Man vet at det ikke kan bli noe par av dette paret, selv syvåringene som hylte av fryd over andre dumheter, gjennomskuet dette. Og den importerte amerikanske gangsterlederen, hva skal man si om ham? Ingenting antagelig, det er ikke alburom for slike folk i Norge, ihvertfall ikke i norsk film. De er for virkelige.

Det minner meg om avishistorien for en god del år siden, om den norskamerikaneren som forsøkte å ta en bank et sted nede i Vestfold etter amerikansk oppskrift. Han hadde maske, ordentlig revolver og det hele. Han gikk bort til skranken og sa tøft: Stick' em up.

Kascseren lente seg ut etter å ha sett grundig på vesenet og sa: Hæ?

(Vennligst ikke lav enda en mislykket Olsenbande-sak med dette utgangspunktet. Norsk films manus-mangel er for skrikende til at man kan gripe idéer i flukten og gjøre noe skikkelig ut av dem.)

Likevel vil vi sikkert både se og anmelde neste norske film, om det er folkekomedie eller skjærgårdsdrama eller hva som helst. Vi har jo bare denne eneste nasjonale produksjonsveien i film.

Br. A.

«TRO OG KIRKE»

Pater Boers er tilbake i spaltene med sine betraktninger «Tro og Kirke» i neste nr. av bladet.

Red.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 35 pr. år.
kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.